

Die Volksschulerziehung im Zeitalter der Sozialreform. Sozialpädagogische Studien von A. Luer. Leipzig, Verlag von Ernst Wunderlich.

A népnevelés legfőbb feladatait tárgyalja Luer a fönnidezett könyvében. Annak célját egyrészt anyagi, másrészt methodikai szempontból fejtegetve.

Luer mindenekelőtt az 1872-ben kiadott porosz Normal-Lehrplan ismertetésével foglalkozik, melynek minden egyes tantárgyát beható kritika alá veszi. Különösen az anyanyelvben való jártasságot csak a helyes beszéd gyakorlati elsajátítása által véli elérhetőnek. — A történelmi tanításra nézve az a nézete, hogy a politikai történelem maga az erkölcs története is legyen, de ez a legtágabb keretben. Minél jobban ismerjük a multat, folytatja Luer a történelem tanításának módszerét fejtegetve, annál inkább képesek leszünk, mind a jelenre, mind a jövőre nézve következtetéseket vonni. Ha a történelmet kélőleg fel akarjuk használni, akkor az egész multat főbb mozzanataiban, még pedig általában, a legjelentékenyebb kulturnépeknek történelmével összefüggésben kell tanulmányoznunk, és itt nem csak gazdasági, hanem aethetikai, politikai, vallási oldalról is. Ha ezen ismeretet kélőkép közvetíthetjük és különösen az erkölcsiség fokonkénti tökéletesbülését föltárjuk, akkor a történelem segítségével rámutathatunk amaz intésre, hogy mindannyian testvérek vagyunk.

A szerző, a geographiát — és itt is csak elismert elveket hangsúlyoz — a történelemmel szoros összefüggésbe, akarja hozni, Schleiermacher ama szavaira hivatkozik, hogy a történelmet az ifjuságnak csak levegőbe írjuk, ha nem a földrajz képezi annak alapját, tehát a történelem összekapcsolása a földrajzzal nagyon szükségesnek mutatkozik.

Szerzőnk különösen ostorozza a ma divatban levő természet-tudományok tanítását, hol a természetet akarják megismerni, és ennek keretében tekintettel vannak a gyakorlati életre. Szerzőnk véleménye szerint a természettudományok tanításának megfordítva kell történnie, annak a gyakorlati életre kell tanítani, a természetnek tekintetbe vételével. Nem követhetjük szerzőnk minden tantárgyra vonatkozó methodusának ismertetését, mert Luer behatóan foglalkozik még az ének, kézi-munka tanítás methodikájával is, csak a tornatanításra vonatkozó amaz elvét, — hogy a tornatanítás az egészség ápolásának gyakorlata legyen és a tornatanítás az egészségtanban, illetőleg az antropologiai oktatásban találjon kiegészítést — akarjuk kiemelni.

Szerzőnk már most sorban ismerteti *Dittes, Kehr, Kahle, Schütze* és *Herbart* népnevelésre vonatkozó theoriáit, hogy ezek után áttérjen saját, népnevelésre vonatkozó methodikájára, melyből a következőket

emeljük ki: 1. Concentrikus évi kurzusok szerint beosztható anyagelosztás legyen a fő. 2. Oly iskolai szervezetet követel, mely megállapítja a tanulók olyan számát, hogy a tanulók individualitása még tekintetbe vehető legyen. 3. Az összes fokozaton egységes nevelés legyen egy és ugyanazon tanító vezetése alatt. 4. A fiuk és leányok közös neveltetését követeli. Tervének keresztül vitelére az első évekre tantervvel is szolgál, melynek részletes tanításával is foglalkozik.

A főbb tantárgyak Luer véleménye szerint ezek volnának: 1. Természetisme (Produktionskunde.) 2. Egészségtan és az egészség ápolásának tana. 3. Kereskedelmi isme a számtannal összefüggésben. 4. Nyelvisme összeköttetésben az írás tanításával és a nyelvtannal. 5. Jogisme. 6. Kultustan. 7. Az æsthetikai tanítás és 8. Az énektanítás.

Már a tantárgyak összeállítása — mint látjuk — elég furcsa, ép olyanok ama részletes utasítások is, melyeket Luer e tantárgyak tanításához fölállít. Ez állításunk beigazolására egy pár ilyen érvet akarunk csak kiemelni. Így a történelem tanításában a tankönyv teljes mellőzését (180 l.) követeli és a történetet nem a tanító előadásából, hanem a történeti forrásokból akarja tanítani. Mind az anyanyelv, mind az idegen nyelv megtanulására Luer-nak saját elvei vannak, melyek ép oly különösek, mint az æsthetikai és poetikai tanításra vonatkozó módszerei. Az idegen- és anyanyelv tanítása között semmi különbséget nem ismer szerzőnk, a mit már határozottan elhibázottnak tartunk, mert mégis más elvek szerint tanítjuk az iskolában az anyanyelvet, mások szerint az idegen nyelveket. — A poetikai tanítást pedig összefüggésbe akarja hozni a történelemmel, a természetet ismertető költeményeket a természetrajz és a néprajzi tartalmú költeményeket a földrajz tanításával. Luer könyvének végén összegezi pædagogiai elveit, melyek abban foglalhatók össze, hogy az ismeretek elsajátításában csak egy biztos módszer van, t. i. ha a természet haladását követjük, ezt a módszert, melyet különben már Comenius is ajánlott, tartja szerzőnk is a népiskolai tanításnak tereén a legcélszerűbbnek.

TÉRI JÓZSEF.